

BEC1116 หลักเศรษฐศาสตร์

Principles of Economics

การเปลี่ยนแปลงอุปสงค์ การเปลี่ยนแปลงอุปทาน

และการแทรกแซงตลาด

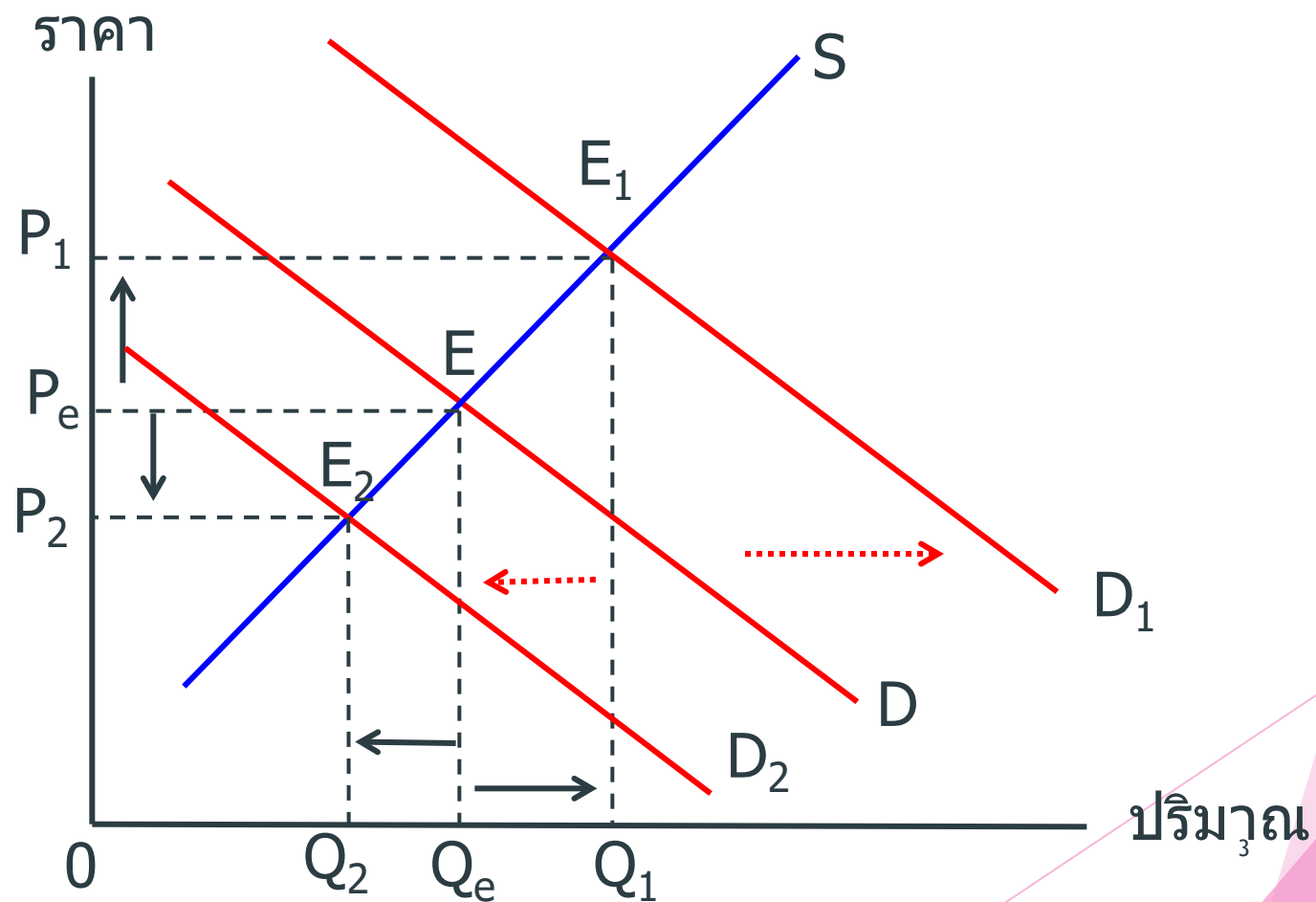
ผลต่อราคาและปริมาณสินค้า จากการเปลี่ยนแปลงระดับอุปสงค์หรือระดับอุปทาน

การเปลี่ยนแปลงดุลยภาพของตลาดเนื่องมาจาก

- การเปลี่ยนแปลงเนื่องจาก เส้นอุปสงค์เปลี่ยนแปลงไป โดยที่อุปทานคงที่
- การเปลี่ยนแปลงเนื่องจาก เส้นอุปทานเปลี่ยนแปลงไปโดยที่อุปสงค์คงที่
- การเปลี่ยนแปลงเนื่องจาก เส้นอุปสงค์และเส้นอุปทานเปลี่ยนแปลงพร้อมกัน

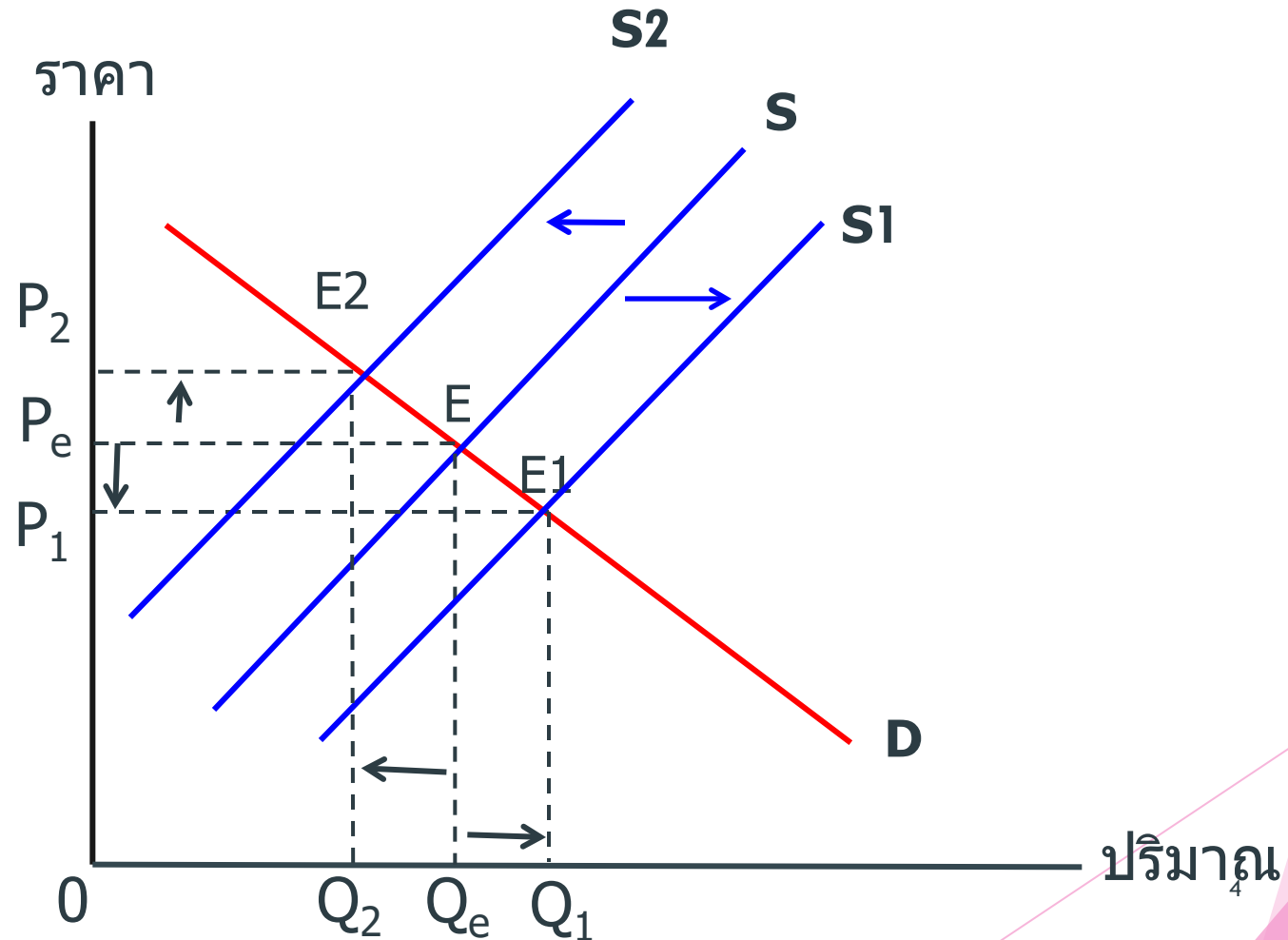
เส้นอุปสงค์เปลี่ยนแปลงไป

เช่น รายได้เพิ่มขึ้นหรือลดลง

เส้นอุปทานเปลี่ยนแปลงไป

เช่น เทคโนโลยีการผลิตดีขึ้นหรือแย่ลง

เส้นอุปสงค์และเส้นอุปทานเปลี่ยนแปลงพร้อมกัน

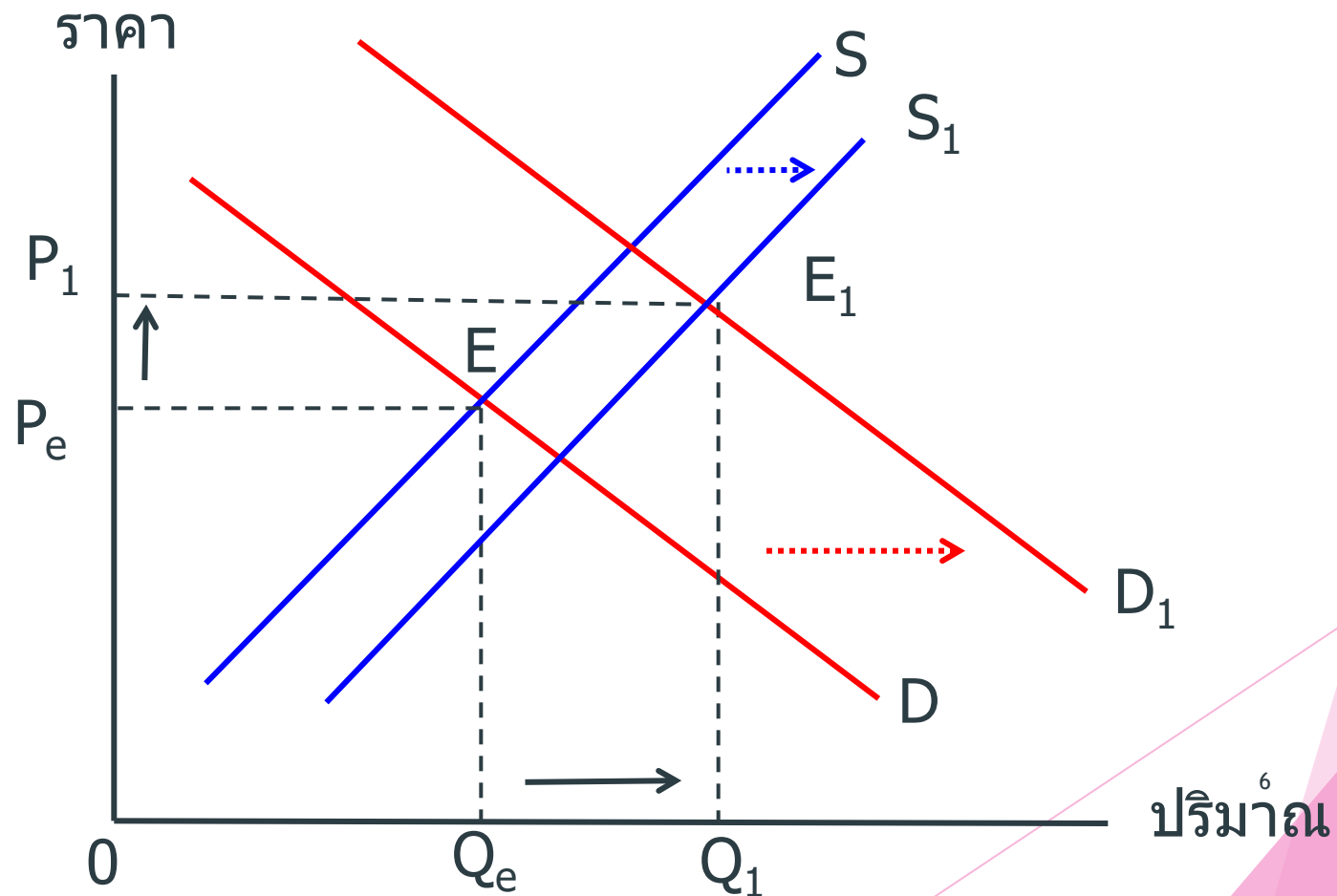
กรณีที่ทั้งอุปสงค์และอุปทานมีระดับเปลี่ยนไปทั้งคู่ ดุลยภาพจุดใหม่ก็จะอยู่ ณ จุดตัด
ของเส้นอุปสงค์และเส้นอุปทานเส้นใหม่

การเปลี่ยนแปลงพร้อมๆ กัน อาจอยู่ในรูปแบบ

- อุปสงค์มีระดับเพิ่มขึ้น อุปทานมีระดับเพิ่มขึ้น
- อุปสงค์มีระดับเพิ่มขึ้น อุปทานมีระดับลดลง
- อุปสงค์มีระดับลดลง อุปทานมีระดับเพิ่มขึ้น
- อุปสงค์มีระดับลดลง อุปทานมีระดับลดลง

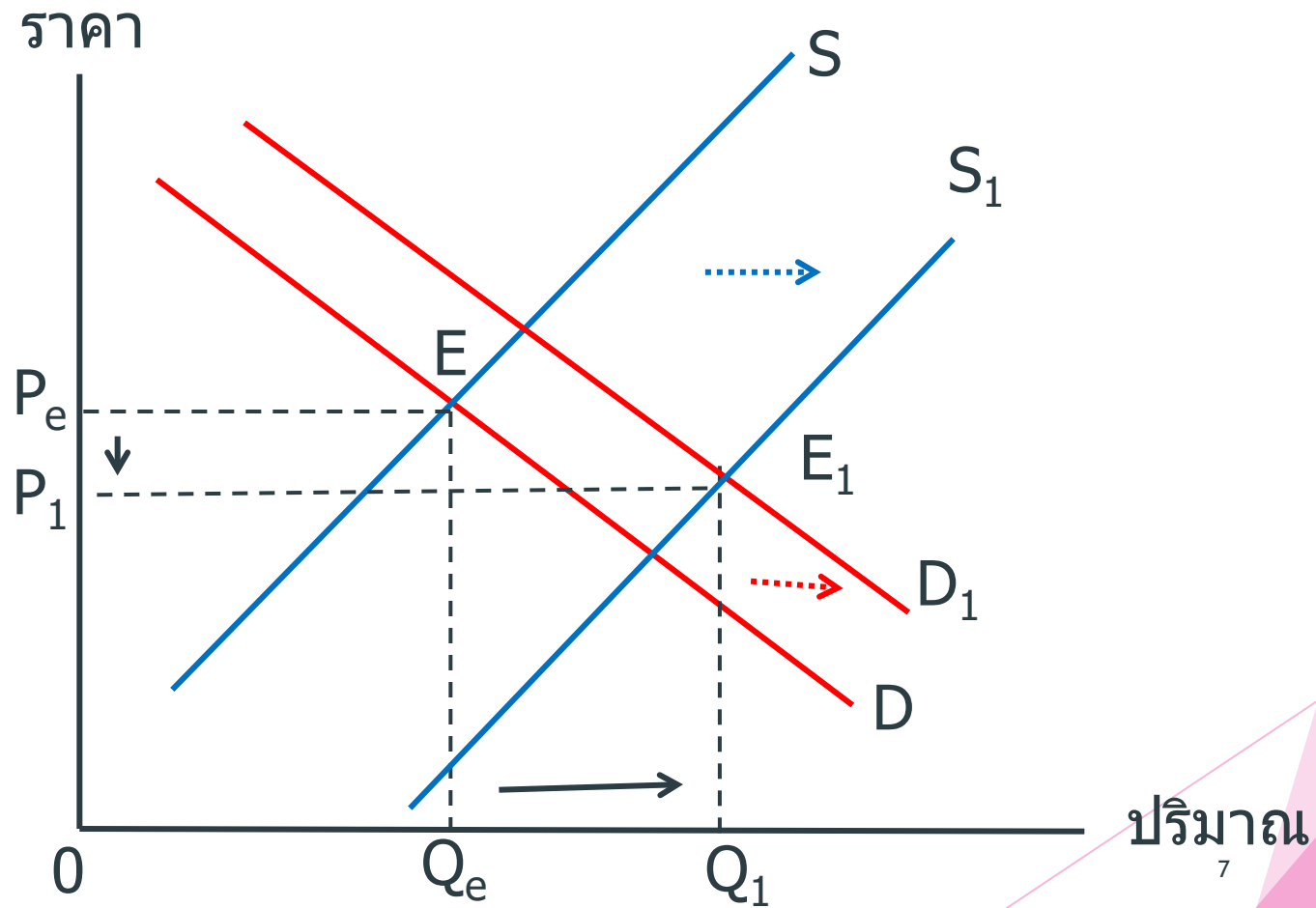
อุปสงค์มีระดับเพิ่มขึ้น มากกว่า อุปทาน

$$D \uparrow > S \uparrow$$

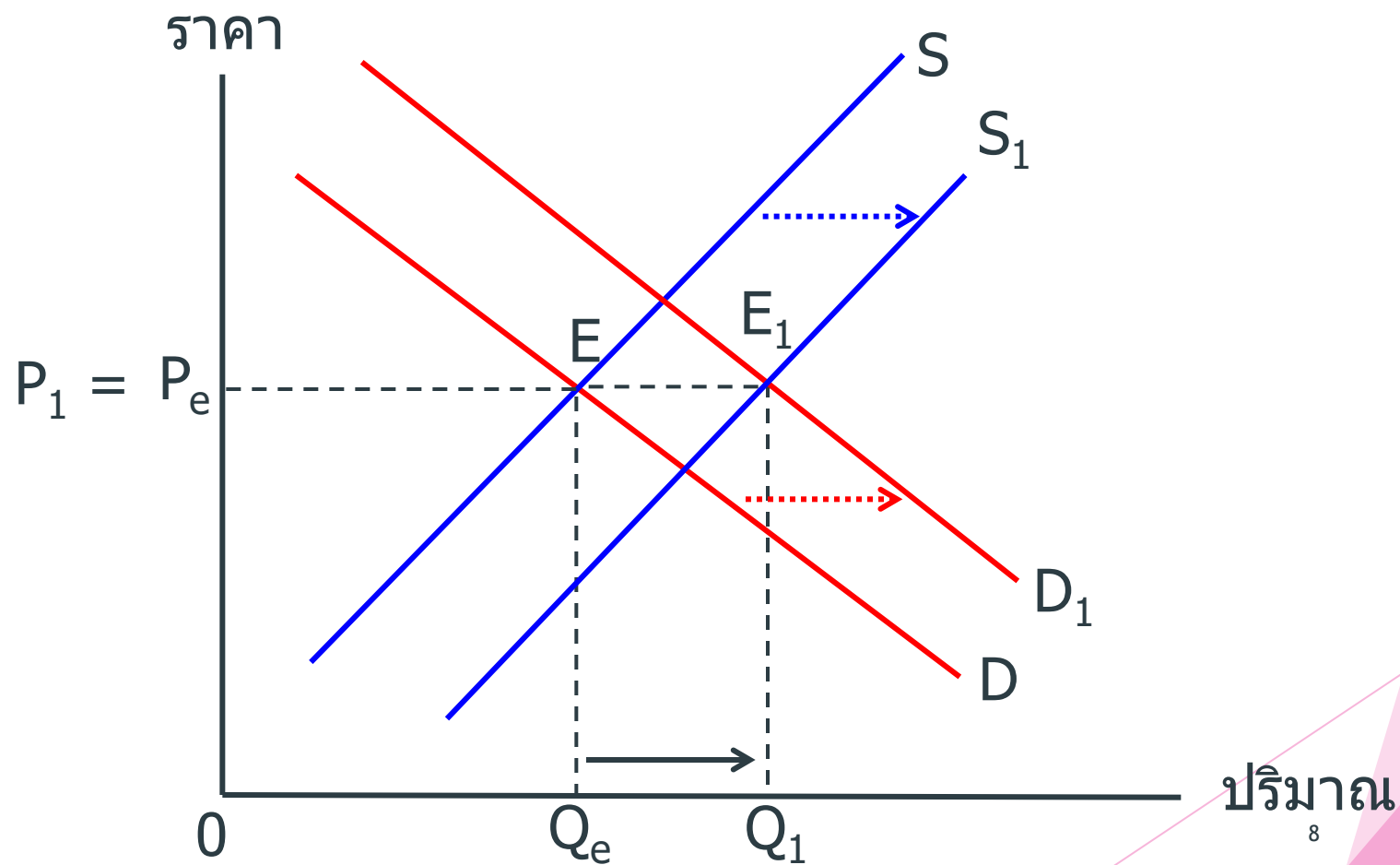
อุปทานมีระดับเพิ่มขึ้น มากกว่า อุปสงค์

$$s \uparrow > D \uparrow$$

อุปสงค์มีระดับเพิ่มขึ้น เท่ากับ อุปทาน

$$D \uparrow = S \uparrow$$

การเข้าแทรกแซงการทำงานของกลไกราคา

- การทำงานของกลไกราคาโดยเสรีเป็นสิ่งสะท้อนถึงความต้องการของสังคมได้เป็นอย่างดี
- แต่ในบางกรณีจำเป็นต้องเข้าแทรกแซงการทำงานของกลไกราคาก็เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้
- รัฐบาลจำเป็นต้องเข้าแทรกแซงกลไกราคา เพื่อช่วยบรรเทาความไม่เสมอภาคทางเศรษฐกิจของบุคคลในสังคมเป็นหลัก
- โดยการออกนโยบายเพื่อใช้กับวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันไปแล้วแต่กรณี
- การกำหนดระดับราคาขั้นต่ำ (Minimum Price Level)
  - นโยบายการประกันราคาหรือนโยบายการพยุงราคา (Price Support Policy)
  - นโยบายการกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำ (Minimum Wage Policy)
- การกำหนดระดับราคาขั้นสูง (Maximum Price Level)
- การเก็บภาษีสินค้า

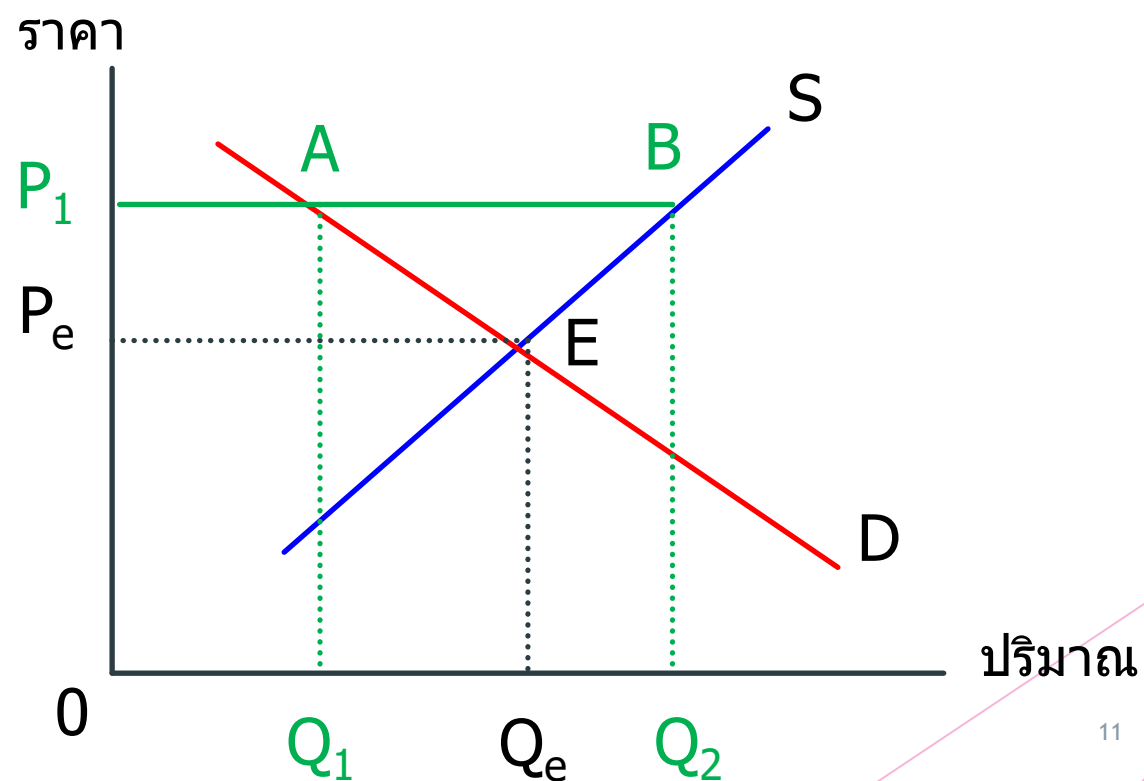
การกำหนดระดับราคาขั้นต่ำ (Minimum Price Level)

- ระดับราคาสินค้าที่มีระดับต่ำกว่าราคาตลาด (ราคาดุลยภาพ) เนื่องจากอุปทานมีมากเกินไป
- ตัวอย่างสินค้าเกษตร เช่น ข้าวเปลือก อ้อย ยางพารา เกษตรกรได้รับความเดือดร้อน
- รัฐบาลกำหนดราคาขั้นต่ำของผู้ขายไว้ในระดับที่สูงกว่าราคาตลาด

การกำหนดระดับราคาขั้นต่ำ นโยบายการประกันราคา

- รัฐบาลกำหนดราคาขั้นต่ำที่ P_1 ผู้บริโภคซื้อลดลงเหลือจำนวน OQ_1 ผู้ขายผลิตได้เพิ่มขึ้น OQ_2
- เกิดอุปทานส่วนเกิน Q_1Q_2 หน่วย $\rightarrow$ สินค้าล้นตลาด
- รัฐบาลรับซื้อ Q_1Q_2 หน่วย ที่ราคา P_1 โดยนำไปใช้ประโยชน์ เช่น นำออกช่วยเหลือประชาชน เมื่อเกิดอุทกภัย

การกำหนดระดับราคาขั้นสูง

(Maximum Price Level)

เป็นนโยบายที่รัฐใช้ เมื่อเห็นว่า
ราคาสินค้าที่ถูกกำหนดโดยอุปสงค์
และอุปทานของตลาดมีราคาที่สูง
เกินไป จนก่อให้เกิดความเดือดร้อน
แก่ผู้บริโภค

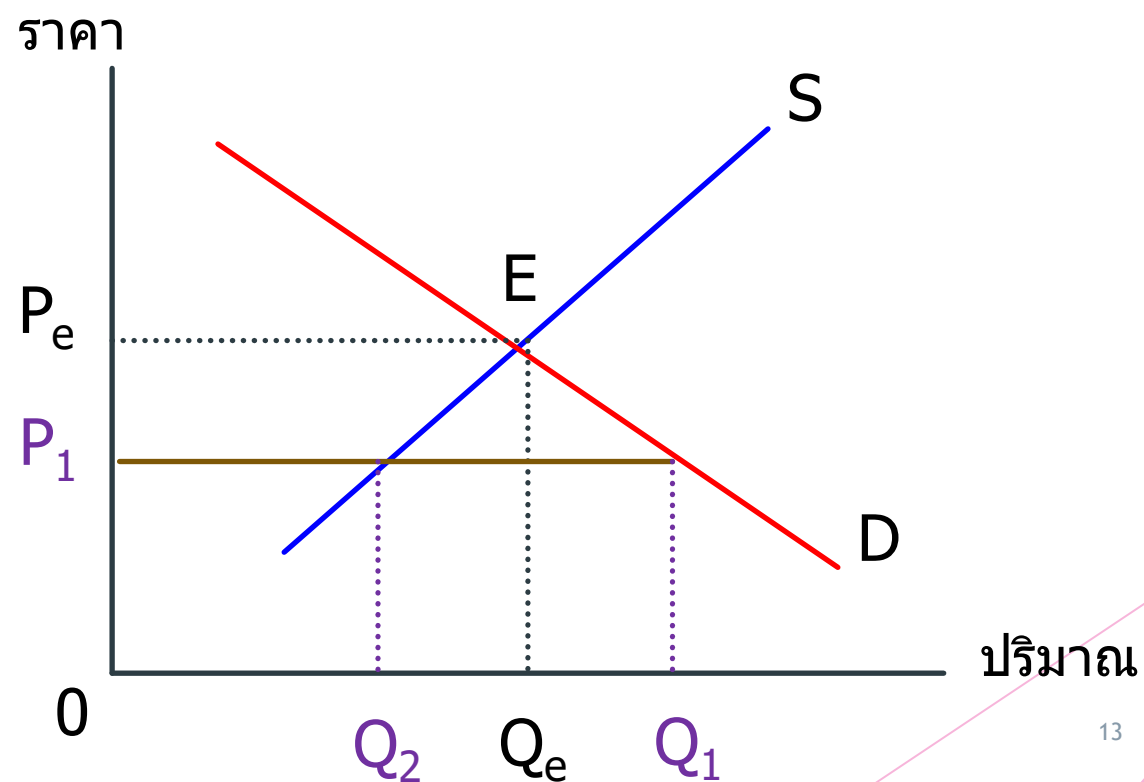
รัฐจึงจำเป็นที่จะต้องหาทางช่วย
บรรเทาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้น
โดยการกำหนดราคาสินค้าให้มี
ระดับต่ำกว่าราคาดุลยภาพเดิม

เรียกว่า นโยบายควบคุมราคา
(Price Control Policy)

โดยเฉพาะสินค้าจำเป็นแก่การ
ครองชีพ เช่น ค่าโดยสารสาธารณะ
, น้ำมันดีเซล

การกำหนดระดับราคาขั้นสูง นโยบายควบคุมราคา

- รัฐบาลกำหนดราคาให้ต่ำลงที่ OP_1 ถือว่าเป็นราคาสูงสุดที่จะมีการซื้อขายกันได้อย่างถูกกฎหมาย
- ผู้บริโภคซื้อเพิ่มเป็นจำนวน OQ_1 หน่วย ผู้ขายเสนอขายลดลงได้เพียง OQ_2 หน่วย
- เกิดอุปสงค์ส่วนเกิน Q_2Q_1 หน่วย $\rightarrow$ สินค้าขาดตลาด จึงมีการลักลอบซื้อขายใน ตลาดมืด

การกำหนดระดับราคาขั้นสูง นโยบายควบคุมราคา

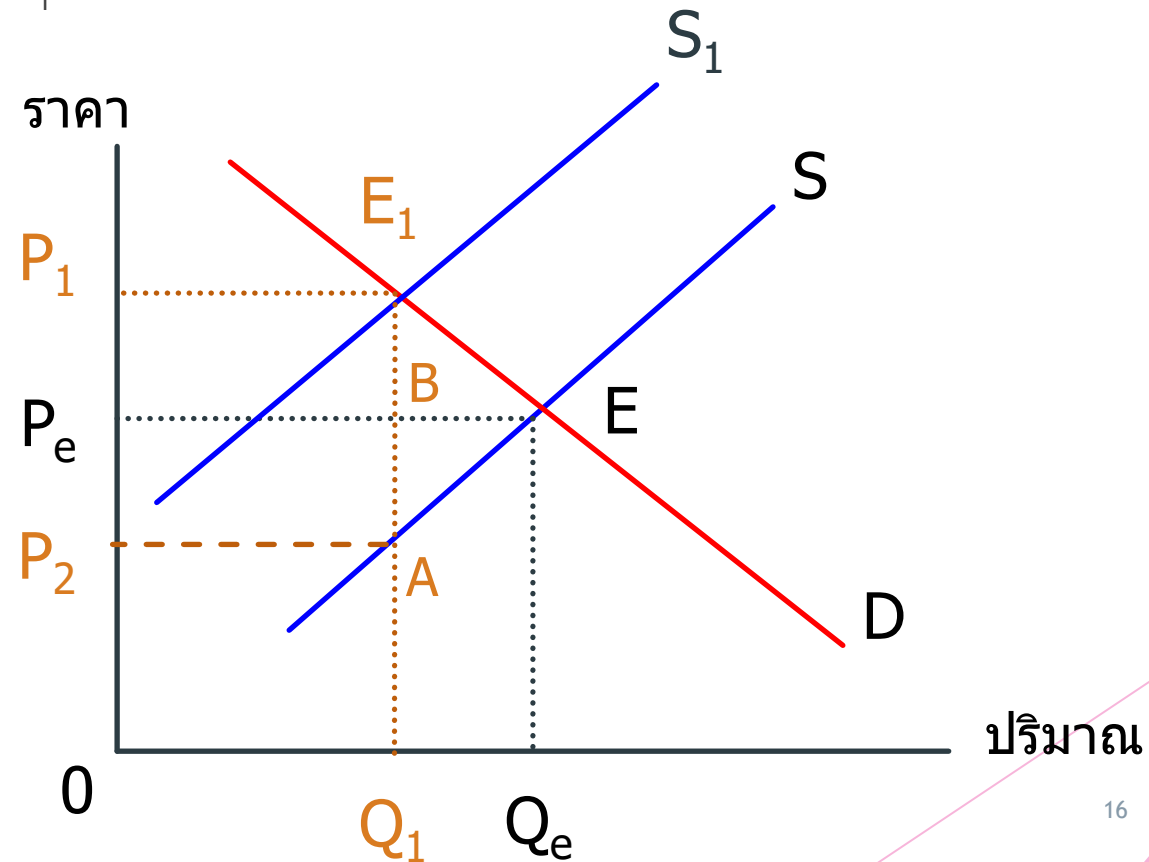
- การเกิดตลาดมืดเป็นผลเสียแก่ผู้บริโภคเพราะผู้ขายยินดีขายสินค้าในราคาที่สูงกว่า
- ผลก็คือผู้ที่มีรายได้สูงเท่านั้นที่จะมีโอกาสได้รับสินค้า
- รัฐมักใช้นโยบายควบคุม เช่น นโยบายการปันส่วน (rationing policy) เพื่อช่วยกระจายสินค้าที่มีไม่เพียงพอกับความต้องการให้กับผู้บริโภคอย่างทั่วถึง
- การปันส่วน อาจใช้วิธีการแจกคู่มือแสดงสิทธิในการซื้อสินค้า
- โดยระบุจำนวนสินค้าไว้ในคู่มือตามความจำเป็นของแต่ละบุคคลหรือครอบครัว
- เช่น ดูจากจำนวนสมาชิกในครอบครัว หรือรายได้ของครัวเรือน เป็นต้น
- การใช้นโยบายการประกันราคาหรือการควบคุมราคาตามที่กล่าวถึง ถือว่าเป็นวิธีการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในระยะสั้น
- วิธีการที่ถูกต้อง คือพยายามปรับให้อุปสงค์และอุปทานให้มีจำนวนเท่ากัน เช่น
- สินค้าใดมีการผลิตมากเกินไป ควรหาวิธีลดปริมาณอุปทานให้ต่ำลง
- โดยให้ข้อมูลแก่ผู้ผลิตถึงความต้องการของตลาดเพื่อชักจูงให้ผู้ผลิตหันไปผลิตสินค้าอื่นแทน
- หรือเพิ่มปริมาณอุปสงค์โดยการขยายตลาดให้กว้างขึ้น เป็นต้น

การเก็บภาษีสินค้า

- รัฐบาลใช้นโยบายภาษีเป็นเครื่องมือในการดำเนินกิจกรรมเศรษฐกิจ เช่น
- การส่งเสริมการผลิตภายในประเทศ, การลดความไม่เสมอภาคทางเศรษฐกิจของสังคม
- ผลจากการเก็บภาษีทำให้ราคาสินค้าในตลาดเปลี่ยนแปลงไป
- การเก็บภาษีไม่ใช่เป็นการกำหนดราคาสินค้าให้สูงขึ้นหรือต่ำลง จากการแทรกแซงกลไกราคาโดยตรง
- แต่เป็นการแทรกแซงโดยอ้อม เช่น เก็บภาษีสินค้าต่อหน่วยจากผู้ขาย เพื่อลดกำไรส่วนเกินของผู้ขาย และนำรายได้จากภาษีมาใช้ประโยชน์กับส่วนรวม

การเก็บภาษีสินค้าต่อหน่วยสินค้าจากผู้ขาย

- รัฐบาลเก็บภาษีต่อหน่วย เส้นอุปทานเลื่อนเป็น S_1 , ราคาสูงขึ้นเป็น OP_1 , ปริมาณลดลงเป็น OQ_1 , จุดดุลยภาพเปลี่ยนจากจุด E เป็นจุด E_1
- จำนวนภาษีเข้ารัฐ = AE_1

- เห็นได้ว่า ผลจากการเข้าแทรกแซงการทำงานของกลไกราคาในทุกๆ กรณีของรัฐบาล
- ก่อให้เกิดความสูญเสียของสังคมขึ้นทั้งสิ้น และเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นได้ว่า
- รัฐไม่ควรใช้นโยบายการเข้าแทรกแซงกลไกราคาเป็นนโยบายหลักในการแก้ปัญหาตลอด
- ควรเป็นการใช้เพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าชั่วคราว
- และควรหันไปใช้มาตรการที่จะช่วยเพิ่มหรือลดอุปสงค์หรืออุปทาน ให้สอดคล้องกับสภาพของปัญหาที่เผชิญอยู่มากกว่า
- โดยใช้กลไกราคาให้เป็นตัวดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ